

Годишен отчет за дейността на Фондация „Кера” за 2023 г,

Информация за дейността на организацията е достъпна и на сайта на организацията, тук:

<https://www.kerafoundation.com/>

Дейността на Фондацията, през 2023 г. беше насочена към идентифициране и адресиране на ключови проблеми в областта на правата на хората с увреждания и предприемане на активни действия за преодоляването им. Бяха използвани следните подходи:

- Изследване на проблеми, свързани с нарушаване на правата на хора с увреждания, в частност правата на хора с психо-социални и интелектуални затруднения, обвинени в извършване на престъпления;
- Провеждане на обучение на адвокати, експерти и самозастъпници във връзка с международните стандарти за спазване правата на човека на хора с увреждания и защита на тези права в съдебни процеси;
- Подкрепа на експерти в областта на правата на човека за развитието им като професионалисти;
- Сътрудничество с други организации;
- Становища пред международни органи във връзка с достъпа до права на хора с увреждания, вкл. деца.

Конкретните дейности, бяха следните:

1. Проект на ЕК „101056701 „*Enabling inclusion and access to justice for defendants with intellectual and psychosocial disabilities*” или „**ENABLE**“

Проектът е насочен към изследване на достъпа до правосъдие на хора с психо-социални и интелектуални затруднения, обвинени в извършване на престъпления. Началото на изпълнението му е от 1.09.2022 г. и е с продължителност 24 месеца, до 31.08.2024 г. Беше изготвен национален доклад за състоянието на законодателната рамка и реалния опит на хората с увреждания, обвинени в извършване на престъпления (достъпен тук: <https://www.kerafoundation.com/enable-national-briefing-paper/>). Докладът се основава на интервюта с широк кръг от експерти и хора от посочената група уязвими лица. Бяха организирани работни групи с различни експерти и заинтересовани лица. През 2023 г. започна и работа по изготвяне на наръчник (завършен през 2024 г., достъпен тук: <https://www.kerafoundation.com/enable-national-bench-book/>), който адресира идентифицираните проблеми. Започна подготовката за провеждане на обучения за различни заинтересовани групи експерти (адвокати, съдии, социални работници).

Проектът се осъществява в сътрудничество с Фондация Валидита – Будапеща и консорциум от неправителствени организации от различни европейски държави.

2. Проект на ЕК: Disability-based Connected Facilities and Programmes for Prevention of Violence against Women and Children (**DIS-CONNECTED**)”, референция на проекта: CERV-2021-DAPHNE /101049690. DIS-CONNECTED е проект, насочен към жени и деца с психосоциални и/или интелектуални увреждания, които са жертви на насилие в институции и програми, предназначени да ги подкрепят. Проектът има за цел да създаде мултидисциплинарен протокол за сътрудничество и реакции при такива случаи, който да се използва съвместно с правоприлагащите органи, доставчиците на услуги и подкрепящите специалисти, за да се даде възможност за осъществяване на превенция,

ранно идентифициране и защита срещу насилието, пред което са изправени жените и децата с психосоциални и/или интелектуални увреждания. По-конкретно, целите на проекта DIS-CONNECTED са:

- Подобряване на докладването за насилие чрез повишаване на нивото от знания и подобряване на мониторинга, свързан с насилието над жени и деца с психосоциални и/или интелектуални увреждания в институции и програми, които ги обслужват;
- Изграждане на капацитет от независими професионалисти за предотвратяване, по-лесно откриване и улесняване на докладването и възстановяването от насилие срещу жени и деца с психосоциални и/или интелектуални увреждания;
- Подобряване на текущите междудисциплинарни механизми за докладване и реагиране чрез практически протоколи;
- Подобряване на достъпа до услуги чрез разработване на практически протоколи и достъпни онлайн карти за геолокация, които да указват къде могат да отидат жертвите, за да получат необходимата им подкрепа.

Проектът ще постигне това чрез комбинирано изпълнение на следните дейности, които ще се приложат в 5 страни от ЕС в рамките на 2 години:

- Разработване и прилагане на инструменти за идентифициране и предотвратяване на експлоатация, насилие и злоупотреба. Това включва разработване на методология и инструменти за мониторинг, създаване на обучителен наръчник и тренинг на мултидисциплинарни екипи за извършване на мониторинг на услуги и програми. Тези инструменти ще бъдат използвани пилотно, като по-късно обучени наблюдатели ще могат да ги използват за мониторинг на услуги или програми във всяка страна;
- Разработване на междудисциплинарни протоколи за докладване и реагиране при докладване на насилие, експлоатация и злоупотреба, които ще бъдат създадени от работни групи на съответните заинтересовани страни и ще насърчават координиран практически подход за подобряване на достъпа до подкрепа, докладване и обезщетяване на жертвите;
- Насърчаване на достъпа до услуги за подкрепа, ресурси и резултати от научни изследвания чрез публикуване на национален доклад във всяка страна, който картографира съществуващите правни и политически мерки относно насилието над жени и деца с психосоциални и/или интелектуални увреждания, заедно с онлайн карта на достъпни ресурси и препратки за жени и деца с психосоциални и/или интелектуални увреждания, които са преживели насилие и злоупотреба;
- Проектът също така ще изготви международен обобщаващ доклад, както и ще се проведе международна конференция за по-нататъшно разпространение на инструментите и препоръките в международен план.

Проектът стартира на 1.03.2023 г. и е с продължителност 24 месеца. През 2023 г. по проекта предимно се осъществи изследване, при което бяха очертани проблемите в изследваната тема. Докладът е достъпен тук: <https://www.kerafoundation.com/wp-content/uploads/2024/04/DIS-CONNECTED-Bulgarian-National-Briefing-Paper-BG.pdf>

3. На 1.06.2023 г. стартира изпълнението на още един проект съфинансиран от ЕК. Номерът на проекта е 101097047, а пълното му наименование е „Linking Information for Adaptive and Accessible Child-Friendly Courts“, или **LINK**, по програма CERV Project Grants.

Проектът има за цел да подобри достъпността и интеграцията на системите за защита на децата в наказателния процес, в частност на деца с интелектуални и/или психосоциални увреждания. Това включва осигуряване на процес, съобразен с уврежданията, възрастта и пола на децата жертви, за вземане на решения относно тяхната защита, подкрепа и настаняване.

Проектът си поставя две основни цели:

- да изгради капацитет на специалистите, ангажирани в наказателното правосъдие, за да гарантират, че децата жертви с интелектуални и/или психосоциални увреждания няма да бъдат подлагани на дискриминация.
- да оптимизира или да развие интеграцията на системите за закрила на детето в наказателния процес.

За постигането на тези цели ще бъдат изпълнени следните дейности:

- Картографиране на нуждите на децата от информация и препоръките на деца с увреждания, чрез използване на методи, базирани на участие, действие и проучване. Това включва задълбочен анализ на процесите на информиране, подкрепа и защита на деца, жертви на престъпления, в цялата система на наказателното правосъдие, като се определят изискванията за достъпност, сътрудничество и ефективност;
- Разработване на проект или концепция за подходяща и достъпна технологична система, съобразена с нуждите на децата, на базата на съществуващата система за завеждане и управление на делата, за да се даде възможност на деца жертви с интелектуални и психосоциални увреждания и потребители на помощни средства за допълваща и алтернативна комуникация (ДАК) за участие в наказателното производство;
- Дейности за изграждане на капацитет чрез обучение на специалисти в областта на наказателното правосъдие и заинтересовани страни относно процедурни улеснения съобразени с възрастта и пола на деца с интелектуални и психосоциални увреждания, включително потребители на ДАК, жертви на престъпления;
- Организиране на национални детски консултативни съвети, национални кръгли маси и международни конференции за разпространение на резултатите от проекта и по- широко участие на гражданското общество, специалистите в областта на наказателното правосъдие и децата с увреждания.

Продължителност на проекта: 2 години (1-ви Юни 2023- 31-ви Май 2025)

Държави на изпълнение: България, Чехия, Литва, Португалия, Словения, Италия.

4. На 1.09.2023 г. започна изпълнението и на проект, насочен към стратегическо водене на дела, свързани с Хартата за правата на човека. Проектът е съ- финансиран от ЕК и неговия номер е : 101084868. Пълното му наименование е „Strategic Litigation as a Gateway to address the rights of Persons with Disabilities in the European Union“ или **LITI-GATE**, по програма CERV-2022-CHAR-LITI

Проектът е насочен към изследване на проблемите на воденето на стратегически дела, като способ за защита на правата на хората с увреждания в Европейския съюз и създаване на полезни инструменти за подкрепа на професионалисти, въввлечени в такива дела, както и за хората с увреждания. Проектът обединява 6 партньора от 5 държави, като цели насърчаване на прилагането на Хартата на основните права на ЕС при стратегически дела, за адресиране на нарушаване на основните права на хора с интелектуални и/или психосоциални увреждания.

Целите на проекта предвиждаме да постигнем чрез комбинирано изпълнение на дейности за разработване на адаптивно и ориентирано към практиката стратегическо ръководство за водене на съдебни дела, както и достъпна информация за достъп до правни и помощни услуги; разработване и пилотиране на адаптивна и ориентирана към практиката програма за обучение

(включително програма за наставничество) за изграждане на капацитет на организации на гражданското общество и адвокати за това как да използват Хартата на основните права на ЕС при водене на стратегически съдебни дела, в полза на лица с интелектуални и/или психосоциални проблеми; и насърчаване на сътрудничеството между заинтересованите страни; между организации на гражданското общество и практикуващи юристи.

Проектът е финансиран от Изпълнителната агенция за европейско образование и култура на Европейската комисия. Продължителността му е 24 месеца и стартира през септември 2023 г.

5. И през 2023 г. Организацията работеше в много тясно сътрудничество с „Независима експертна мрежа – НИЕ”. Една от сферите на сътрудничество беше в областта на обучението на комуникационни посредници. Водеща роля имаше „Независима експертна мрежа-НИЕ“, която изпълни проект за обучение на комуникационни посредници, като Фондация „Кера“ подкрепи разпространението на резултатите и създаването на протокол за сътрудничество.

6. Като част от дейностите по проектите, през 2023 г. Фондация „Кера” поддържаше своя уебсайт, който продължава да развива и през 2024 г.

7. В предходни години, организацията инвестира в създаване на мрежа от самозастъпници. През 2023 г. активни проекти в тази насока не бяха налични, но с доброволен труд екипа на организацията продължи подкрепата на част от хората, с които беше работено през годините. Това включваше провеждане на периодични срещи с групи или отделни хора, въвличането им в дейности, свързани с изготвяне на становища, обсъждане на техни планове за самостоятелен живот и бариерите, които срещат, изследване на трудностите, които срещат в стремежът си да живеят включени в общността. Някои от тях бяха поканени в различни форуми, за да разкажат историите си.

8. През 2023 г. продължи и работата с доброволци..

Годишният отчет е приет от Председателя.